

Cultura

ANTONI MARTÍ GICH DOCUMENTALISTA I DRAPAIRE CINEMATogrÀFIC

“El Tren Petit forma part de les meves arrels”

ESTRENA

i presentació del documental ‘Territori al plat’, ahir dissabte dia 23, a la carbonera del mas Frigola de Sant Climent de Peralta

24/10/10 02:00 - LA BISBAL D'EMPORDÀ - **JOSEP BOFILL BLANC**

Tot i ser nascut a Barcelona l'any 1947, a l'Antoni Martí li agrada recrear-se com a baixempordanès. No només pel fet que n'exerceix des de l'any 1980, en què es va instal·lar a Fonteta, sinó perquè, per part de mare, els seus orígens són bisbalencs. Té una llarga experiència en el camp dels documentals, que l'ha consolidat com a professional i l'ha anat convertint, alhora, en un drapaire d'imatges cinematogràfiques. L'Antoni Martí diu que “la mirada fresca i intel·ligent del jovent” és el que més li interessa i que “amb els joves és important que hi hagi *feeling*”. La satisfacció de poder treballar amb relleus generacionals l'enforteix amb l'estrena del documental *Territori al plat*, atès que a la feina feta per l'equip habitual de la productora ha pogut comptar amb les joves Sílvia Yxart, com a guionista, i amb la seva germana Marina, en l'apartat d'edició. “És una col·laboració de llei, de sang, perquè són unes persones, unes professionals, plenament implicades amb Videoplay”, diu Martí. Aquest documental va ser presentat pel periodista i gastrònom d'aquest diari, Salvador Garcia-Arbós, ahir dissabte dia 23 al vespre. Ha sigut l'acte estrella de la programació complementària conformada en el decurs de la cuita de carbó que fins el dia 30 d'aquest mes es porta a terme al mas Frigola de Sant Climent de Peralta.

En el cas de la carbonera no s'hauria de personalitzar en vostè, el treball i vivències que des dels inicis ha traslladat als reportatges?

Bé, jo, gairebé sense encomanar-me a ningú, faig les carboneres, per dir-ho d'alguna manera. Aquests reportatges, aquestes cròniques del món del carboneig, encara que són de Videoplay, són una cosa molt personal, molt interior. Ara bé, aquest projecte és un treball que té una magnitud molt important i considero que s'ha de compartir.

Quan vostè diu compartir, què vol dir?

Doncs que al meu costat hi he de tenir una gent preparada. D'un pes, segur, superior al meu. Perquè comparteixes la parida i la maduresa del projecte. Això ha de ser així. No ho entenc d'una altra manera. Una cosa és fer un reportatge *pim-pam*, i una altra és fer un documental una mica aprofundit i que aguantí, si pot ser, el pas del temps.

Com per exemple el documental que van fer del Tren Petit, que encara és ben viu?

Exactament. Aquest documental té vint-i-tres anys i encara té una gran vida. És un documental que el pas del temps no l'ha deixat desfasat gens ni mica. Aquest, possiblement, va ser l'inici de la nostra línia.

Va ser després que no acabés d'anar prou bé la pel·lícula *Una nit a Casablanca*, l'ambiciosa *road movie* protagonitzada per Carles Pongiluppi i Emma Vilarsau?

Sí, feia tres anys que teníem la productora. El primer any vam fer la pel·lícula *Una nit a Casablanca*, la veritat és que va ser un excés d'il·lusió que ens va sobrepassar a tots, tenint en compte el context de la indústria i la complexitat d'un rodatge d'aquella magnitud. Però bé, el cert és que jo ja tenia al cap el Tren Petit perquè forma part de les meves arrels, perquè jo hi havia anat, amb el Tren Petit. El cas és que s'hi van ajuntar moltes circumstàncies, com ara que un company ens recordés que faltava molt poc per a la celebració del centenari d'aquell tren que esbufegava quan feia pujada. Tot plegat va propiciar que fos un projecte reeixit, atractiu i interessant encara avui dia, tal com he dit abans.

A més de la del Tren Petit, amb motiu del seu centenari, vostès han deixat constància d'altres commemoracions centenàries: la de l'escriptor Josep Pla i, recentment, la de la Costa Brava...

Efectivament. Són tres documentals de pes i sortosament reconeguts. He de dir que en l'últim, el del centenari de la Costa Brava, quan el vam començar a moure, vam notar que la gent de la Costa Brava no es recordava de Ferran Agulló. La veritat és que la majoria de municipis els vam agafar en pilotes. I jo, tan bon punt vaig tenir la idea una mica assumida del que es podia fer, de seguida me'n vaig anar a veure en Narcís-Jordi Aragó: “Mira –li vaig dir–, m'agradaria tirar endavant un documental amb motiu dels cent anys de la Costa Brava [fent-lo de determinada manera] i que tu em fessis uns textos petitíssims, però molt ben ubicats, perquè vull respectar la història del cinema i la cadència en la qual filmaven aquells viatgers”.

Per qui no hagi vist el documental, pot fer una pinzellada del que vol dir, amb això de respectar la història del cinema i la cadència en la qual filmaven aquells viatgers?

Doncs que el sonor no va entrar a casa nostra fins a l'any 1935 i, per tant, a tot el que és anterior vaig voler-hi posar els comentaris escrits.

Antoni Martí, treballant al seu laboratori. Foto: JOSEP BOFILL BLANC.

Canals relacionats

Canal: Entrevistes

Notícies de ...

[Sant Feliu de Guíxols](#) [Palafrugell](#)
[Barcelona](#) [Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura](#) [Portbou](#)
[Blanes](#) [Corçà](#) [Pals](#)

“ **Quan vam començar el documental del centenari de la Costa Brava vam agafar la majoria de municipis en pilotes**

Ferran Agulló va batejar el litoral entre Blanes i Portbou l'any 1908 i *Costa Brava, la mirada del viatger*, és un documental que la descobreix a través d'un ampli fons cinematogràfic, partint de la seducció que va suposar la bellesa del seu paisatge.

La seva feina li ha permès viure de prop una Costa Brava que només havíem vist en postals, abans del documental que van fer. Ens pot dibuixar una mica com era?

La Costa Brava, als anys de 1920 i 1930, era brutal. I això ho testifiquen les imatges. Se'm fa molt difícil explicar-ho en paraules. Cal veure-ho per creure-ho i, per tant, recórrer a aquella frase: val més una imatge que mil paraules. Les imatges són tan potents, que a nosaltres només ens va restar fer la selecció i l'exercici de muntatge, l'essència del cinema. A més, he de recordar que vàrem comptar amb els textos pulcríssims de l'Aragó, que són vitals en el context d'aquest documental del centenari costabravenc.

Què és el que fa diferents el seu equip, la seva feina?

Mira, ja he dit abans que el muntatge és l'essència del cinema. Ara bé, en el nostre cas, aquest muntatge és possible perquè abans hi ha hagut un no menys prodigiós i pacientíssim exercici de recerca. És el que, entre cometes, si tu vols, ens ha diferenciat una mica d'altres productes o altres productores que nosaltres hem barrejat constantment quan ens ha interessat.

Si fa repàs dels seus vint-i-cinc anys de professional, de què està més content?

Si d'una cosa estic content és que imatges que estaven als arxius, familiars o públics, les hem pogut integrar en uns documentals de què després se'n fa ús i gaudi a una casa particular, o un turista fidel que compra el DVD; el servei que els fa a les escoles, als instituts, a la universitat o en una biblioteca. Per a mi això és l'excel·lent. La meua filla, per exemple, ara ha acabat la carrera de física i quan va a la universitat a estudiar, de vegades em comenta: "Pare, hi ha DVD nostres allà a la universitat...". Això que el teu treball sigui útil és el que més content pot fer una persona. Ja no puc pas demanar res més.

Aconseguir un arxiu ha estat gaire feixuc?

De fet ha estat tot un procés lent, però segur. Quan nosaltres comencem amb el vídeo, fa quinze anys que fem cinema del que en aquell moment s'anomenava amateur o independent. Llavors, comencem a tenir un primer accés a la professionalitat quan neix l'Institut de Cinema Català. L'institut cada setmana dona per fer un noticiari a un realitzador consagrat, i un noticiari a un realitzador jove. Allà, nosaltres comencem a tenir una responsabilitat. Estem parlant dels anys 1976, 1977. Això ens va anar donant cos. Amb el pas dels anys, a part d'aquest encàrrec, va venir la sèrie *Comarques de Catalunya*, que es rodava en 16 mil·límetres i de la qual nosaltres en vam rodar sis. Les altres les van fer companys de la meua generació. Entre ells, el malaguanyat Pep Callís.

I això els va permetre una visió àmplia de Catalunya...

És clar, tu vas tenint consciència del país, de l'activitat humana, sigui sociopolítica, festiva, sigui cultural. Llavors, l'any 1984, en aquell intentar obrir-nos camí amb la productora, el fenomen vídeo encara no havia esclatat. Tot just a Barcelona començava a haver-hi productores audiovisuals. Llavors, què passa? Que amb tot això, tu vas madurant paral·lelament i decidim, de manera una mica aventurera, fer un primer documental de producció pròpia que és el nostrat *El Tren Petit*. Allà ja iniciem la recerca del fons d'arxiu, és a dir, on podem anar a gratar per trobar imatges d'arxiu, sense tenir-ne gaire consciència. Vam tenir la sort de descobrir el pou cinematogràfic d'en Pere Comellas, veí de Corçà que els anys de 1920 filmava en 35 mil·límetres, i a partir d'aquí, descobrim els cineastes de Palafrugell, a Sant Feliu de Guíxols n'hi havia d'altres... El resultat, que de mica en mica dius: "Òndia, quin munt de material que hi ha per poder anar muntant i aportant documentals d'interès!". A més a més, t'he de dir que nosaltres, quan sortim a gravar per alguna feina, sempre pensem a fer imatges d'arxiu. Ja que hi som, tard o d'hora ens servirà.

Llavors, quan arriba el cas d'aquest nou documental de *Territori al plat*...

Exacte! Només ens cal buidar l'arxiu. Primer ens preguntem: "Què tenim d'aquest tema?" I quan visionem el que tenim, llavors resulta que, a vegades, hi trobem vertaderes relíquies de què gairebé ni ens recordàvem. "Guaita, si tenim tal restaurant! I és clar que sí, si és que hi vam rodar, igual que en aquell altre, o a l'Escola d'Hosteleria de Vall-llobrega, o a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries de Monells, a festes populars o aplecs". Tens molt territori al llarg de les diverses estacionalitats i de com treballa la gent. En el nostre recorregut hem navegat amb pescadors, hem fet transhumàncies, l'arròs de Pals... Tot això ens permet no haver de començar des de zero. I amb la previsió del temps, i després d'haver-ho parlat i consensuat, afegir-hi el necessari per acabar de complementar els *Paisatges al plat*, que és aquest últim documental.

AMOR PER LA TERRA

L'Antoni Martí és un enamorat del territori, i el Baix Empordà el té captivat. Són unes sensibilitats palesades de manera oberta, que no s'escapen ni en els reportatges portats a terme per la seva productora. Ell, a més a més, ho concreta així: "El que m'interessa és el paisatge útil, el paisatge humà. Veure una terra erma, em posa d'una *depre* brutal. Jo, que vaig en bicicleta de la feina (la Bisbal) a casa (Fonteta), quan sento l'olor d'un camp acabat de llaurar o l'olor de l'userda acabada de tallar, em dic: 'Mira, encara queda una mica de paisatge viu'. I amb això, ja en tinc per anar tirant, que diuen".

Darrera actualització (Diumenge, 24 d'octubre del 2010 02:00)

Publicat a

El Punt Comarques Gironines 24-10-2010 Pàgina 6